

7. Fri proces i sociale sager

Det kan være dyrt at føre en retssag, især mod offentlige myndigheder, hvor man kan risikere at skulle betale både sin egen advokat og kammeradvokaten, hvis man taber. Det kan afholde mange fra at anlægge en sag. Det er klart et fremskridt, at retsafgifterne er sat væsentligt ned i sager mod offentlige myndigheder, men de øvrige sagsomkostninger er også afgørende.

Kommissionen skal undersøge, hvilke konsekvenser det ville have for borgernes retssikkerhed, og hvilke konsekvenser det ville have for domstolens økonomi, hvis man gav mulighed for fri proces i sociale sager – fri proces på en sådan måde, at borgeren blev bevilget fri proces efter gældende regler, medmindre det er åbenbart, at den offentlige myndighed ikke har begået fejl.

8. Inddrivelse af gæld

Mange, der har sociale problemer, har eller får samtidig en stor gæld. Den nye inddrivelseslov vil forhåbentlig forbedre retssikkerheden med hensyn til inddrivelse, mens borgeren er på kontanthjælp, men der er stadig behov for at se på problemer omkring gældsinddrivelse over for borgere på førtidspension og andre sociale ydelser. Ligesom der er god grund til at se på inddrivelse i form af modregning, f.eks. når en borger får efterregulering af førtidspension, der så straks modregnes i offentlig gæld, selv om det egentlig er penge, som borgeren har manglet til almindelige fornødenheder, mens pensionsansøgningen blev behandlet, og skulle have brugt til f.eks. at købe nyt komfur i stedet for det, der er brudt sammen.

Kommissionen skal undersøge retssikkerheden i forbindelse med inddrivelse af gæld i sociale sager

9. Beskyttelse af borgernes personlige data

Der er mange meget følsomme persondata om borgere, der modtager sociale ydelser. I takt med, at registre i stigende omfang samkøres, forvaltninger lægges sammen og der oprettes kvikskranker, borgerservicecentre m.v., er der stort behov for at se på, hvordan borgernes følsomme data beskyttes.

Kommissionen skal udarbejde forslag til retningslinjer, der sikrer, at borgernes personlige data er beskyttede i alle forhold

Samlet oversigt over kommissionens arbejde:

– Kommissionen skal redegøre for fordele og ulemper ved omvendt bevisbyrde både i klagesystemet og ved domstolene i sociale sager – »omvendt« for-

stået på den måde, at systemet skal bevise, at det har ret, frem for at borgeren skal bevise, at der er begået en fejl, altså på lige fod med reglerne i strafferetten.

- Kommissionen skal evaluere, hvordan loven om uagtsomt socialbedrageri har virket i praksis, og om bestemmelsen bør ophæves.
- Kommissionen skal lave en oversigt over ikkeproportionale sanktioner samt beskrive konsekvenserne for borgerens retssikkerhed ved ændring af disse bestemmelser.
- Kommissionen skal redegøre for fordele og ulemper, såfremt det offentlige skal betale en bod/erstatning/godtgørelse til borgeren, hvis en offentlig myndighed har begået en lovovertrædelse
- Kommissionen skal klarlægge behovet og mulighederne for at udvide tilbuddene om retshjælp til borgere.
- Kommissionen skal udarbejde forslag til, hvad der kan gøres for, at alle borgere får en klar begrundelse og klagevejledning, som de kan forstå, også selv om de måske er ordblinde eller har funktionsnedsættelser.
- Kommissionen skal undersøge, hvilke konsekvenser det ville have for borgernes retssikkerhed, og hvilke konsekvenser det ville have for domstolens økonomi, hvis man gav mulighed for fri proces i sociale sager – fri proces på en sådan måde, at borgeren blev bevilget fri proces efter gældende regler, medmindre det er åbenbart, at den offentlige myndighed ikke har begået fejl.
- Kommissionen skal undersøge retssikkerheden i – forbindelse med inddrivelse af gæld i sociale sager.
- Kommissionen skal udarbejde forslag til retningslinjer, der sikrer, at borgernes personlige data er beskyttede i alle forhold

Sammensætning af kommissionen

Kommissionen bør have en bred sammensætning, hvor det især sikres, at brugergrupperne er repræsenteret, men kommissionen bør selvfølgelig også have repræsentanter for myndighederne. Følgende kunne overvejes i forbindelse med sammensætningen: Loftsråmte Eksperter, Ældremobiliseringen, førtidspensionistforeninger, DSI, 3F, FOA, Socialpolitisk Forening, Retspolitisk Forening, Socialrådgiverforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, KL og regioner, Menneskerettighedsinstituttet, Datatilsynet, en dommer, en juraprofessor i socialret og en ekspert fra Den Sociale Højskole samt Socialministeriet og Justitsministeriet.